

Смернице за планирање, организовање и спровођење завршног испита за школе које остварују програм основног образовања одраслих

Ове смернице односе се на школе у којима се остварује програм основног образовања одраслих. Програм се остварује на основу Правилника о наставном плану и програму основног образовања одраслих („Службени гласник РС — Просветни гласник”, број 13/13). Завршни испит за одрасле припремљен је у односу на стандарде постигнућа који су објављени у Правилнику о општим стандардима постигнућа за основно образовање одраслих („Службени гласник РС”, бр. 50/13 и 115/13).

Све активности у вези са завршним испитом реализују се према календару активности Министарства који се примењује у свим школама.

Школе које остварују програм основног образовања одраслих треба да припреме акционе планове за планирање, организовање и спровођење завршног испита за своје полазнике који завршавају основно образовање у овој школској години.

У припрему полазника за полагање завршног испита треба да се, поред наставника српског, односно матерњег језика и математике, укључе и наставници биологије, историје, хемије, географије и физике, као и директор школе, стручни сарадници и андрагошки асистенти (уколико их школа има), са јасном поделом улога и одговорности.

Да би се одрасли успешно припремили за завршни испит, потребна им је додатна подршка. Школе треба да ураде следеће:

1. Утврђивање и спровођење плана припреме за завршни испит

Школе су у обавези да израде детаљан план припреме полазника за завршни испит. Овај план треба да буде прилагођен полазницима који полажу завршни испит. У плану треба навести активности, време реализације и носиоце активности. Неопходно је са овим планом упознати све полазнике који полажу завршни испит.

Садржај плана чине:

а) Анализа стандарда постигнућа за основно образовање одраслих

Завршни испит заснован је на општим стандардима постигнућа за основно образовање одраслих. Наставници српског, односно матерњег језика, математике, биологије, хемије, географије, историје и физике, треба да проуче ове стандарде, јер се задаци у тестовима на завршном испиту заснивају на стандардима постигнућа.

б) Припремне активности

Припремне активности могу се реализовати на редовним часовима српског, односно матерњег језика, математике, физике, хемије, биологије, историје и географије, на допунској настави, путем домаћих задатака и на посебним часовима припреме за полагање

овог испита. Припреме за полагање завршног испита треба организовати у условима који су исти или слични условима у којима ће се полагати завршни испит.

На основу утврђених појединачних потреба полазника, доноси се одлука о индивидуалном програму подршке за припрему и полагање завршног испита.

в) Пробни завршни испит и коришћење добијених резултата

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања припремио је пробне тестове знања које треба користити за припрему полазника за завршни испит. Овај пробни испит треба да помогне полазницима да се упознају са процедурама и начином полагања испита и садржајем и формом задатака. Друга важна функција овог пробног испита је у самопроцењивању знања полазника, а за наставника ови подаци треба да буду основа за даље припремање полазника за завршни испит.

г) Обавештавање полазника о завршном испиту

Уважавајући све специфичности образовања одраслих, потребно је посветити посебну пажњу обавештавању полазника о завршном испиту. Сваки полазник треба да буде обавештен о обавези приступања завршном испиту да би добио уверење о завршеном основном образовању и васпитању. Свим полазницима треба да буде јасно да појединачна сведочанства о завршеним разредима нису довољан доказ о завршеном основном образовању и васпитању. Школе треба да припреме писано обавештење о обавези приступања завршном испиту које треба уручити сваком полазнику. У овом обавештењу треба да буде наведена могућност да полазник приступи полагању завршног испита у јунском или августовском року. Установа благовремено обавештава полазнике, ако се полагање завршног испита не организује у матичној школи, већ у издвојеном одељењу школе.

Сваки полазник својим потписом треба да потврди да је примио ово обавештење.

У периоду од завршетка наставне године до завршног испита у јунском року, односно до завршног испита у августовском року, школе које остварују основно образовање одраслих треба да ступе у контакт са свим полазницима за полагање завршног испита да би их подсетили на обавезност полагања, термин и начин полагања завршног испита.

2. Пружање подршке полазницима током полагања завршног испита

Подршка полазницима може бити пружена на следеће начине:

- Време за полагање завршног испита може бити продужено до 30 минута, уколико је то у интересу полазника.
- Дежурни наставници могу помоћи полазницима искључиво у разумевању захтева у задацима (тумачење инструкције или непознатих речи).
- Стручни сарадници, односно андрагошки асистенти могу присуствовати испиту и пружити подршку полазницима искључиво у разумевању захтева у задацима (тумачење инструкције или непознатих речи).

За полазнике који имају тешкоће са разумевањем језика на коме се остварује настава и завршни испит, уколико је то у интересу полазника, обезбеђује се лице које ће им помагати у разумевању текста и захтева и/или у уписивању одговора у тестове (укључујући и превођење текста са/на матерњи језик).